

ගාල්ල දුම්රිය ස්ථානය ආශ්‍රිත කාර්මික පුරාවිද්‍යාත්මක උරුමය

කවීශා නානායක්කාර¹

යටත්විජිත යුගයේ දී ශ්‍රී ලංකාවට දුම්රිය හඳුන්වාදීම සිදුවිය. මුහුදු බඩ දුම්රිය මාර්ගයේ ප්‍රධාන දුම්රිය ස්ථානයක් ලෙස ඉදි කරන ලද ගාල්ල දුම්රිය ස්ථානය ආශ්‍රිත කාර්මික උරුම පිළිබඳව මෙම පර්යේෂණය තුළින් තොරතුරු අධ්‍යයනයක් සිදු කරන ලදී. මේ සඳහා අධ්‍යයනය ක්‍රමවේදය ලෙස දුම්රිය ස්ථානය ගවේෂණය කිරීම, මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනය හා සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් දත්ත රැස්කරන ලදී. 1894 බ්‍රිතාන්‍යයන් ඉදිකළ පසුව මූලික සැලැස්ම වෙනස්කර 1965 දී හා 2004 වර්ෂයේ දී සුනාමි බේදවාචකයෙන් පසුව දුම්රිය ස්ථානයේ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු සිදුකර ඇත. ඉංග්‍රීසි ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පයට අනුව ප්‍රථමයෙන් ඉදිකළ මෙහි පැරණි වාස්තුවිද්‍යාත්මක අංග පිළිබඳව අධ්‍යයනය කළ හැක්කේ පැරණි නිශ්චිත සැලසුම් මගිනි. පියසි දෙකේ වහළ ආකාරයට කොටස් 3 ක් එක්කර, ආරුක්කු ආකාර ඉදිරිපස කොටසක් ද සමඟ දුම්රිය ස්ථානය ඉදිකර ඇත. ගාල්ල දුම්රිය ස්ථානය පර්යන්ත දුම්රිය ස්ථානයක් නිසා දුම්රිය ගමනාන්තයක් කරා ඉදිරියට යාමට දුම්රිය ස්ථානයෙන් පිටතට යා යුතුය. දුම්රිය ස්ථානය ජාත්‍යන්තර ශෛලියට අනුකූල වන අතර ජ්‍යාමිතික ස්වරූපයක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා කොන්ක්‍රීට් ස්කන්ධයක් හා ස්වාභාවික ගල් මතුපිටට වඩා වෙනස් තීන්ත මතුපිටක් සහිත මුහුණත ගල් භාවිත කර ඇත. වේදිකා සහිත ගොඩනැගිලි කොටසේ ඇත්තේ ලෝහ ව්‍යුහයක් වන අතර එය දුම්රිය වේදිකා පමණක් ආවරණය කරයි. ගාල්ල දුම්රිය ස්ථානයේ දැනට ඉතිරි වී ඇති කාර්මික පුරාවිද්‍යාත්මක උරුමයන් ලෙස දුම්රිය හැරවුම් ආවර්තය (Turn Table), සැමපෝ සංඥා ක්‍රමයට අදාළ සංඥා කුටිය හා ලීවර පද්ධතිය, ගුණ්ඩු පනිට්ටු, රේල් පීලි, අර්ධ කවාකාරව හිරගලක් සහිත බිම්ගෙය, වතුර නළය, ජල ටැංකිය, පාලම, දුම්රිය නැවැත්වීමට යොදා ඇති බාධක, සේවා ස්ථානය දැක්විය හැකි අතර වෙනත් කාර්මික උරුමයන් ලෙස පැරණි දුම්රිය එන්ජිම, දුම්රිය රෝද හා බඩු ප්‍රවාහනය කරන මැදිරිය දැක්විය හැකිය. ගාල්ලේ දක්නට ලැබෙන Inter lock ලීවර ප්‍රමාණය 60 කි. සංඥා කැබිනිත් කාමරවල දක්නට ලැබෙන 3න් විශාලම ලීවර ප්‍රමාණය ගාල්ලේ දක්නට ලැබේ. දුම්රිය ස්ථානය ආරම්භ කළ අවධියේදීම ඉදි කරන ලද පාලම දුම්රිය ස්ථානය ඇතුළත වේදිකා අංගනයේ දක්නට ලැබේ. දුම්රිය වේදිකාංගනයට මදක් ඇතින් Joseph Westwood & Co, Engineers & Contractors, Napier yard, London ආයතනය මගින් 1894 වසරේ දී ඉදිකරන ලද යකඩ පාලමක් දුම්රිය මාර්ගය හරහා ඉදිකර ඇත. මෙම කාර්මික උරුමයන් විනාශයට පත් නොවන ලෙස අනාගතය සඳහා ආරක්ෂා කිරීම අනිශ්චය වැදගත් වේ.

ප්‍රමුඛ පද : ගාල්ල, දුම්රිය ස්ථානය, කාර්මික උරුමය, වාස්තුවිද්‍යාව

¹ පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය, kaveeshananayakkara1995@gmail.com